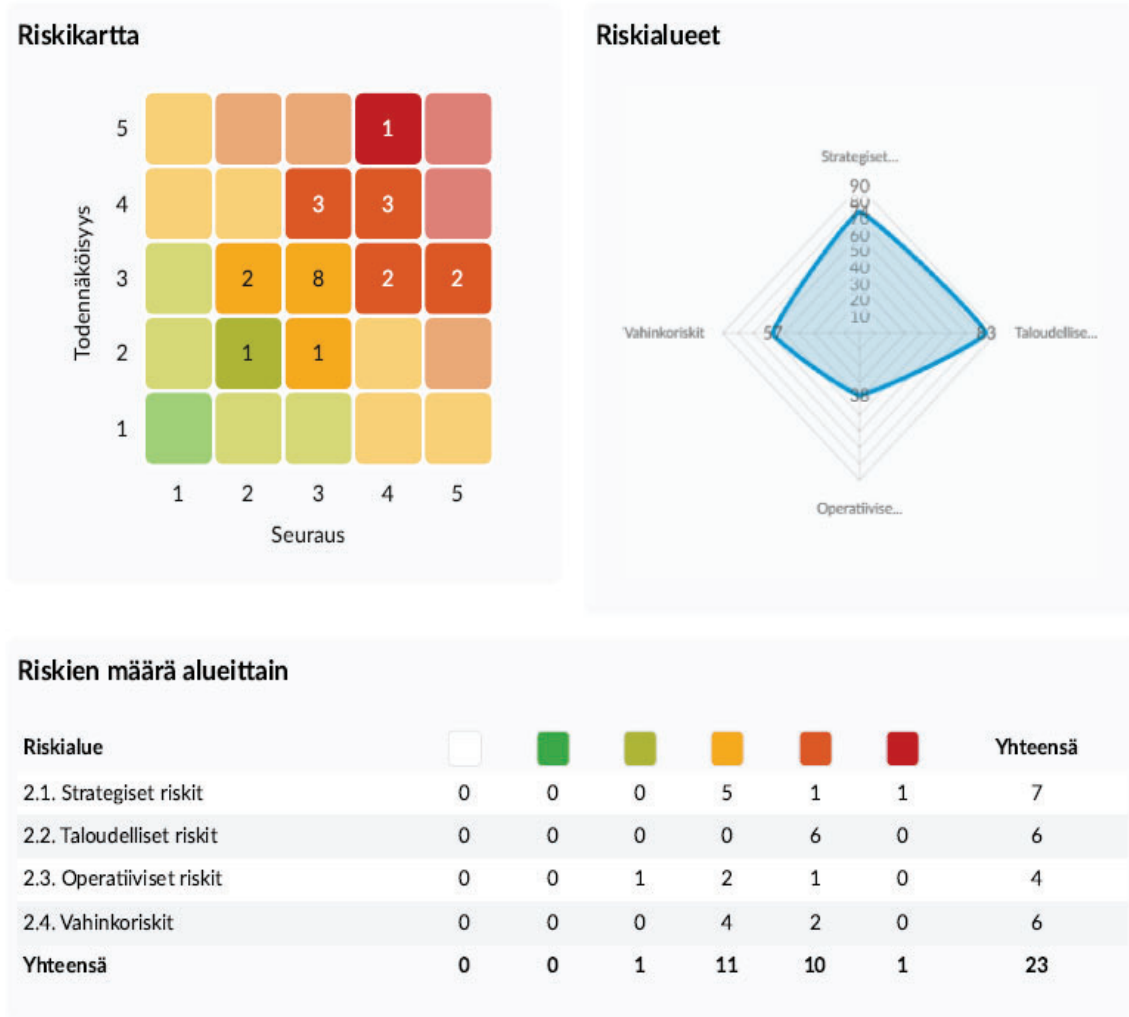

1.5 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaan ja sen tarkoituksena on tunnistaa, arvioida sekä hallita tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Kaupunkikonsernin riskit jaotellaan neljään pääryhmään: strategisiin, taloudellisiin, toiminnallisiin ja vahinkoriskeihin. Kokkolan kaupungin riskienhallintaprosessi muodostuu toimintaympäristön määrittelystä, riskien arvioinnista, riskien käsittelystä, riskien seurannasta ja katselmoinnista sekä viestinnästä ja tiedonvaihdosta.

Tilinpäätöksessä esitettävä arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä perustuu riskienhallintaprosessin mukaiseen riskianalyysiin. Kaupunkitasoiset riskit on määritelty ja arvioitu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjausryhmän toimesta.

Kokkolan kaupungin vuoden 2025 riskikokous muodostuu pääasiassa väestörakenteen heikkenemisestä, talouden pitkän aikavälin tasapainoon liittyvistä epävarmuuksista sekä toimintaympäristön muutoksista aiheutuvista riskeistä. Keskeisiä riskitekijöitä ovat negatiivinen väestökehitys ja huoltosuhteen heikkeneminen, talouden

tasapainottamisen haasteet, rahoituspohjan heikentyminen sekä maksuvalmiuden kiristyminen. Kaupungin toimintaa voivat lisäksi häiritä tietoturvaloukkaukset, henkilöstön saatavuuteen ja työhyvinvointiin liittyvät riskit sekä erilaiset laajat häiriö- ja poikkeustilanteet.

Strategiset riskit

Strategiset riskit liittyvät pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseen ja menestystekijöihin, jotka tukevat tavoitteiden saavuttamista. Kaupungin strategiaan riskeihin kuuluvat erityisesti negatiivinen väestönmuutos ja huoltosuhteen heikkeneminen, jotka muodostavat kaupunkitasolla vakavimman yksittäisen riskin.

Väestökehityksen heikentyminen vaikuttaa kaupungin palvelutarpeeseen, veropohjan kehitykseen sekä pitkän aikavälin taloudelliseen kantokykyyn. Strategisia riskejä muodostavat myös täsmäkoulutetun työvoiman saatavuuden vaikeutuminen sekä osaavan henkilöstön rekrytoinnin haasteet, jotka voivat heikentää palvelujen laatua ja kaupungin kilpailukykyä. Lisäksi maankäytön ja kaavoituksen

ajantasaisuus sekä teollisuustonttien saatavuus ovat elinkeinoelämän toimintaedellytysten kannalta keskeisiä riskitekijöitä. Päätöksenteon ja organisaation heikko sitoutuminen kaupunkistrategiaan voi omalta osaltaan vaarantaa strategisten tavoitteiden toimeenpanon.

Strategisia riskejä pyritään hallitsemaan vahvistamalla kaupungin pito- ja vetovoimatekijöitä, kehittämällä työvoiman saatavuutta yhteistyössä oppilaitosten kanssa sekä panostamalla rekrytointimarkkinointiin ja työnantajakuivan parantamiseen. Kaupunki pyrkii edistämään maankäytön ajantasaisuutta ja tukee strategian toteutumista parantamalla tiedonkulkua, vahvistamalla taloustietoisuutta ja varmistamalla strategisten tavoitteiden jalkauttamisen kaikkiin organisaatiosoihin.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät kaupunkiorganisaation taloudelliseen suoriutumiseen, kuten menojen hallintaan ja tulo-rahoituksen riittävyyteen. Tilinpäätöstä laadittaessa Kokkolan kaupungin merkittävimmät riskit ovat taloudellisia riskejä, jotka liittyvät pääasiassa kaupungin talouden tasapainoon pitkällä aikavälillä sekä rahoituspohjan kehittymiseen.

Riskianalysissä taloudellisiksi riskeiksi nousivat erityisesti talouden tasapainottamisen epäonnistuminen, verotulojen ja valtionosuuksien muutoksista johtuva rahoituspohjan heikentyminen sekä maksuvalmiuden heikkeneminen. Taloudellisiin riskeihin vaikuttavat lisäksi investointien rahoituksen epävarmuus, korkotason nousu sekä konserniyhtiöiden tulosriskit ja mahdollinen pääomitarve. Kokonaisuutena nämä tekijät voivat heikentää kaupungin taloudellista liikkumavaraa ja velkaantumiskehitystä sekä vaikuttaa investointikykyyn ja palvelutuotannon rahoitukseen. Taloudellisten riskien toteutuessa kriisikuntakriteerit voivat täytyä, joka johtaa kriisikuntien arviointimenettelyyn.

Taloudellisten riskien hallinta perustuu talouden tasapainottamistoimenpiteisiin, rahoituspohjan turvaamiseen ja markkinariskien hallintaan. Talouden vakautta edistetään Talousohjelma 2024–2026 -toimenpiteillä sekä talousarvion ja kassavirran jatkuvalla seurannalla. Rahoituspohjaan vaikuttavia riskejä hallitaan aktiivisella edunvalvonnalla sekä investointitason määrittämisellä ja investointisuunnitelman kriittisellä tarkastelulla, jotta investoinnit voidaan toteuttaa hallitusti muuttuvassa talousympäristössä. Korkoriskeihin vastataan korkosuojauksen ylläpidolla ja päivityksillä, ja konsernitalouteen liittyviä riskejä pyritään hallitsemaan konserniraportoinnin kehittämällä ja omistajaohjauksen tehostamisella, joiden avulla vahvistetaan talouden ennakoitavuutta ja konserniyhtiöiden ohjausta.

Toiminnalliset riskit

Toiminnalliset riskit ovat kaupunkiorganisaation päivittäisiin toimintoihin liittyviä riskejä, jotka uhkaavat toiminnan jatkuvuutta sekä prosessien ja järjestelmien toimivuutta.

Kaupungin toiminnallisista riskeistä merkittävimpiä ovat tietoturva- ja tietosuojaloukkaukset, jotka voivat aiheuttaa palvelukatkoksia, tietovuotoja sekä merkittäviä kustannus- ja mainehaittoja. Myös osaavan henkilöstön saatavuuteen sekä henkilöstön jaksamiseen ja työhyvinvointiin liittyvät riskit ovat keskeisiä, sillä ne vaikuttavat palveluprosessien toimivuuteen ja jatkuvuuteen.

Toiminnallisten riskien hallintatoimenpiteet sisältävät tietoturvateknologian vahvistamista, valmius- ja varautumissuunnitelmien ylläpidon, henkilöstön osaamisen kehittämisen sekä rekrytointia ja työnantajakuvaan tukevat toimet. Digitalisaation riskien hallinta perustuu kaupungin digisuunnitelmiin ja toimialakohtaisiin kehittämistoimenpiteisiin.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskit liittyvät yleensä tiettyyn kohteeseen, ja toteutuessaan ne aiheuttavat taloudellisia menetyksiä, henkilövahinkoja tai haittoja ympäristölle. Maailman geopoliittinen tilanne vaikuttaa edelleen olennaisesti myös Kokkolan kaupungin riskianalyyysiin, jossa tilinpäätöshetkellä vahinkoriskeiksi nousevat erityisesti valtakunnalliset häiriötilanteet sekä poikkeukselliset sää- ja luonnonolosuhteet.

Vahinkoriskeiksi on tunnistettu myös toimintaympäristön turvallisuuteen sekä kiinteistökannan kuntoon ja ylläpitoon liittyvät riskit. Vahinkoriskien toteutuminen voi aiheuttaa kaupungille toiminnan keskeytyksiä, omaisuusvahinkoja sekä merkittäviä taloudellisia seurauksia.

Vahinkoriskien hallinta perustuu ajantasaisiin valmius- ja varautumissuunnitelmiin, viranomaisyhteistyöhön, kiinteistökannan suunnitelmalliseen kunnossapitoon sekä vakuutusturvan riittävyyden varmistamiseen. Turvallisuusriskejä hallitaan kattavilla turvallisuusjärjestelmillä, ohjeistuksilla ja tapaturmien ennaltaehkäisyyn tähtäävillä toimenpiteillä.

Konserniyhteisöjen keskeisimmät riskit

Kiinteistöyhteisöt

Kiinteistöyhteisöjen riskit liittyvät pääasiassa kiinteistökannan tekniseen kuntoon, korjausvelan kasvuun sekä alhaiseen vuokrausasteeseen. Kiinteistöjen tekniset viat ja sisäilmaongelmat voivat aiheuttaa toiminnan keskeytyksiä ja lisäkustannuksia, minkä vuoksi ennakoiva kunnossapito sekä riittävät vakuutukset ovat keskeisiä riskienhallinnan keinoja.

Taloudellisista riskeistä korostuvat korkotason kehitys, investointien rahoitusrakenne sekä kiinteistömässan ikääntymisen aiheuttamat pitkän aikavälin kustannuspaineet. Markkinakysynnän vaihtelut voivat heikentää vuokrausastetta, jota pyritään hallitsemaan aktiivisella tilamarkkinoinnilla sekä tilojen muuntojoustavuudella.

Liiketoimintayhteisöt

Liiketoimintayhteisöihin kohdistuvat riskit liittyvät erityisesti toimintaympäristön muutoksiin, markkinahintojen vaihteluihin, investointihankkeiden epävarmuuteen, kyberturvallisuuteen sekä henkilöstöresurssien saatavuuteen. Geopoliittinen epävarmuus vaikuttaa suoraan yhteisöjen tuloksenteokkykyyn ja ennusteisiin. Myös kyberturvallisuuteen liittyvät riskit voivat aiheuttaa merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia seurauksia yhtiöille.

Strategisena riskinä korostuu investointien viivästyminen tai toteutumatta jääminen. Operatiivisista riskeistä merkittäviä ovat infrastruktuurin korjaustarpeet, teknisen toimintavarmuuden varmistaminen sekä henkilöstöön liittyvät haasteet. Sääolosuhteet ja kausivaihtelut vaikuttavat tietyillä toimialoilla liikevaihdon kehitykseen. Riskienhallinta keskittyy varautumiseen, toimintamallien kehittämiseen, pitkäjänteiseen infrastruktuurin ylläpitoon sekä markkinaepävarmuuksien aktiiviseen seurantaan.

Palvelut ja neuvonta -yhteisöt

Palvelut ja neuvonta -yhteisöjen keskeisiä riskejä ovat rahoituspohjan riittävyys, kustannustason vaihtelut ja toiminnan riippuvuus avustuksista. Lisäksi toimitilojen ja kiinteistöjen kuntoon liittyvät riskit voivat vaikuttaa yhteisöjen toiminnan jatkuvuuteen.

Henkilöstöresurssien saatavuus ja toimintaympäristön epävarmuustekijät muodostavat myös merkittäviä riskejä palvelut ja neuvonta -yhteisöille. Yhteisöjen riskienhallinta perustuu ennakoivaan seurantaan, talouden suunnitteluun ja varautumiseen toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.